

Un congres al culturii populare

de Leonțin Iliescu

Acțiunea de învioreare culturală a straturilor populare oricât de laudabilă intensă ar fi și oricât de bune roade ar da, ea nu va putea fi o acțiune folositoare întregii țări atâta timp cât nu va fi dusă în puterea unui program de lucru metodic și unitar. Sărăciunile sunt, negreșit, bune când au la temelie un gând inteligent și ca motiv suficient un entuziasm dinamic, consacrat binelui obțesc.

Suflet și experiență deci... Cu sufletul se naște omul, experiența o dobândește în cursul peregrinației acestui suflet prin viața pământescă.

În ce privește experiența culturală, pe care îndrumătorii o dobândește prin contactul lor cu masele, încercările de ridicare a poporului nu se pot cristaliza în fapte, în cadrul unor formule definitive, decât stabilindu-se legături mai strânse între focarele culturale din toate unghiurile țării, pentru ca experiențele greșite să nu se repete, iar cele bune să se răspândească.

Când Dorohoiul va ști că Severinul a făcut o experiență nepotrivită cu scopul, real al mișcării generale, el nu va repeta rătăcirile, iar, dacă Severinul — cum și este cazul de fapt — a luat un avânt cultural neașteptat de îmbucurător, în cazul acesta Dorohoiul va lua de bună experiența, aplicând-o și el în cadrul respectiv. Așa cere spiritul de solidaritate socială a cărei expresiune ideologică și idealistă este democrația națională.

La aceasta se ajunge însă numai pe calea schimbului de idei și de experiențe între exponenții mișcării culturale din toate unghiurile țării.

Este nevoie deci de un congres — care ar putea fi anual — al conducătorilor de câminuri culturale, atenee populare, case de cetire, etc. congres ce ar urma să fie precedat de conferințe regionale în vederea unei mai bune rânduiri.

Congresurile regionale le-ar urma un congres general. În aceste întruniri obștești, îndrumătorii mulțimii ar avea prilej să se cunoască mai bine în de ei, să facă mai mult sau mai puțin interesante comunicări, întemeiate pe experiențele respective, și din desbaterile urmate ar isvedi, desigur, un mare bine pentru înaintarea culturală a întregului neam. Poate că în aceste congrese s-ar putea hotărî și înființarea unor școli de propagandă culturală, cu misiunea de a pregăti elementele harnice, corpul îndrumătorilor celor mulți.

Nu odată am pus la ordinea zilei această problemă fie prin presa cotidiană, fie prin revistele din țară, fără ca, totuși, să pot spune că am avut mulțumirea sufletească de a vedea măcar un mic început de înfăptuire pe acest tărâm.

Cine se teme de un congres general al îndrumătorilor culturali?

Oficialitate?

Este exclus, pentru simplul motiv că mișcarea culturală a unui popor se ridică mai presus de contingentele mari sau mici ale oficialismului cotidian.

Acest congres s-ar putea ține foarte bine sub auspiciile ministerului Instrucțiunii, care a devenit de curând și departament al culturii na-

ționale. Oficialitatea superioară n'ar putea avea însă de cât directiva generală a mișcării culturale, ateneele și universitățile populare, căminurile culturale, bucurându-se deplină autonomie în ce privește mersul activității lor și conducerea.

În perspectiva acestor linii mari, se vede limpede, credem, necesitatea congreselor culturale. Cine va lua inițiativa?

În privința aceasta deschidem larg coloanele ziarului nostru pentru cei cari vor să ne împărtășească opiniile lor.

E bine ca toată lumea cu drag de țară și pricepută în cele culturale, să-și dea părerea, să-și spună cuvântul în această ordine de idei.

Aceasta e bine și pentru țară și pentru popor. Dar cine lese oare din rânduri ca să ne spună cuvântul cel drept?

Nevoiți-vă cu toți!

Pentru lumina minților milioanele de Români din țara noastră, nevoiți-vă toți cei cari simțiți în sufletul vostru obida vremilor de altă dată.

Cercetați istoria neamului nostru? Întrebați pe bătrânii ce mai dănuiesc în viață: ascultați poveștile, roștite cu tăle adânc și păstrate cu sfințenie din tată în fiu, la turcării și aceluși veșit descoperit laina așezării neamului românesc pe aceste meleaguri cum și deosebiră dintre vremile de astăzi și cele de odinioară.

Ori cât de dragă ne-ar fi amintirea trecutului acestui neam, nu mai puțin va fi și dureroasă pentru cel care, cu multă luare aminte, va ști să deosebească binele de rău.

Trecutul neamului românesc este o carte, scrisă cu propriul sânge al fiecărui Român.

Nu i strop de praf, ori colțisor pe pământ, ne udat de sânge românesc; ori ruină, care să nu vă bească de evlavie și durerele ne'n hîpitate ale acestor viteji și nu-i cântec, care să nu ne jalească morții și să ne preaslăvească vitejia.

Și totuși vremurile de altă dată, cu toată întoarcerea gândului nostru spre ele, au fost vremuri de jale și obidă, vremuri de întuneric și sclavie.

Sus frunțile astăzi!

Stăpâni pe brazda ce muncim, uniți pe veci în hotarele aceleiași țări, vorbind aceeași limbă și închinându-ne același Dumnezeu, noi nu mai avem astăzi alți vrășmași, decât întunericul din mințile noastre, care ne pironeste în loc și nu ne dă pas să gustăm din fericirea câștigată cu sânge și trudă.

În Capitala țării acesteia care numără atâția profesori universitari, atâția studenți, profesori secundari și preoți, ce se umeresc din loc numai unii, pe când ceilalți își pierd vremea'n mărunțiri de toate zilele?

O operă și un nume

— Casele Naționale și generalul I. Manolescu —

Trecutul neamului românesc, ne da exemple covârșitoare și elemente cari întăresc cele spuse de Sully Prudhomme. Cine n'ar putea fi convins că neamul românesc și Țara pe care o locuim s'a menținut numai prin „opere mari, fapte mărețe și ajutorul oamenilor de seamă”. Acest popor mic și oropsit, o oază de civilizație în pustul băntuit de ne-civilizație și neștiință, a știut să-și indeplinească cu sfințenie rolul de sol al civilizației latine la porțile Orientului.

Negreșit că cea mai mare parte de vină a vremurilor grele pe cari le trăim, revine și crâncenului măcel, ale cărui urme se mai văd și azi. Țara s'a mărit. Trebuie s'o și consolidăm, să-ți înțărăm neamul românesc, să-l facem iubit de prieteni, respectat de dușmani, să-i asigurăm bună propagare în interior și o mare stimă în străinătate.

Dar... inima ni se frânge de durere, când vedem că puțini oameni sunt în stare să facă fapte mari, puțini oameni corespund cerințelor vremii.

Un om, un mare cunoscător al păturei de jos, un „apostol al neamului” a înțeles că după cum v o m pregăti poporul sufletește, nu mai așa vom ști să asigurăm prosperitatea neamului. Fiu de țărani din comuna Breaza, satul model al României, unde fiecare strein trebuie să admire puterea geniului latin, Generalul Ion Manolescu a găsit cu cale să înființeze, o asociație culturală, pentru educația cetățenească:

„Asociația Caselor Naționale” pentru învățături și indemnuri bune.

„Casele Naționale” au luat na-

ștere în jarna anului 1917, în tranșee. S'a văzut atunci că faptele de vitejie, nu se vor săvârși, decât când individul va fi bine hrănit sufletește, până atunci când omul nu va fi înfulețit de credință, de iubire pentru patrie, pătruns de simțul datoriei, iubitor de neam, de bine, de umanitate și frumos.

Și rând pe rând, oameni înfulețitori au venit și au îndesit rândurile acestei instituții culturale aducând cu ei toată căldura speciilor românești, pentru izbândirea unui ideal atât de scump și sfânt.

Astăzi, după zece ani de rodnică și prosperă activitate, asociația „Caselor Naționale”, are un capital de câteva zeci de milioane și ajută anui cultura națională cu două milioane. Are nenumărate filiale, atât în centrele mari de cultură cât și în satelele cu modestle începuturi de viață culturală.

O casă națională se compune din o sală de lectură și bibliotecă, o sală de spectacole, o sală de expoziție, o baie, o sală de tir distractiv, un pavilion de horă, popice, aparate de gimnastică și diferite jocuri distractive.

Se conduc după două legi: una inspirată din biblie și alta din experiență.

Lauda inițiatorilor de acest fel, cinste îndrumătorilor și atemeterilor lor.

Ce sunt „Casele Naționale” și generalul Ion Manolescu?

O operă neprețioasă și un nume scris cu sîmbra de aur în istoria culturală a neamului românesc.

Radu Măleș

Revizorii școlari la noi și'n alte țări

— noi și'n alte țări

Mai zilele trecute nu, știu prin ce împrejurare mi-a ajuns în mână un ziar din Paris. De curiozitate îl i-au și citesc un articol; în departamentul „Loire” un revizor școlar, clasificat al doilea la școala de revizori școlari, a fost destituit din postul ce-l ocupa, pentru că pe ascuns a făcut politică guvernamentală cu ocazia inspecțiilor școlare, ceea ce-i era interzis, în calitatea sa de revizor școlar inamovibil.

Cu alte cuvinte, destituit pentru politică guvernamentală și revizor școlar inamovibil, eminent și absolut al școlii de revizori școlari!!!

Auziți, școala de revizori școlari inamovibili!!!

Dar la noi?? E de ajuns să iei „Monitorul Oficial”, să citești și vei vedea că; P. învâțător în jud. X. a fost numit revizor școlar cl. I al jud. Z.; că C. învâțător în R. a fost numit inspector școlar în Inspectoratul Școlar No. . . iar ziarul scriu că D-l X. ajutor de învâțător, a fost delegat revizor școlar al jud. V., s'au Ministerul Instrucțiunii publice a numit revizor școlar al jud. C. Albă pe D-l N. iar Prefectul de județ refuză să-l primească, fapt întâmplat și publicat în ziarul Universul.

Ușurința cu care se fac numirile de revizori școlari la noi lasă mult de dorit.

E de ajuns să fii bine cu vre-un om al zilei, deputat sau senator, dar că ai sau nu pregătirea pentru postul în care ești numit, asta e altă socoteală.

Dacă politica e băgată și'n școli și'n biserici, de ce adică „Revizorul Școlar” să nu fie om politic? De ce să nu dispună de învățători cum vrea și de ce în inspecțiile școlare,

să nu facă propagandă regimului său și să-și i-a și diurna?

Iată, cât de departe suntem de celelalte țări! Iată un rău, ce-ar trebui îndreptat și la noi; ne trebuie și nouă revizori școlari inamovibili, școala de revizori școlari inamovibili și politica scoasă din școale și biserici. De câte ori am citit ziarile cu schimbările guvernului, nu am găsit la numărurile de revizori școlari schimbări făcute la câteva județe, între care și județul Alba.

M'am interesat de ce în acest județ nu se schimbă „revizorul școlar” și-am aflat revizorul școlar „Marian Sasu” este inamovibil încă din 1919 și chiar din timpul Maghiarilor. Ei bine, în biurourile acestor revizor școlari se munceste și nu se face politică, cum se face în biurourile celorlalți revizor școlari, care învâțători adunați la birou.

La Ministerul Instrucțiunii se pregătesc în prezent marile reforme ale învățământului primar, normal, secundar, universitar, ar trebui să se gândească serios și să se facă și la noi o reformă, care să ne dea școli de revizori școlari inamovibili, căci numai așa învățământul primar poate progresa.

Altfel viitorul ne rezervă lucruri dureroase, semnalate și de d-l profesor Spiridon Popescu în atâtea rânduri.

Gh. Mihail

Schodol-Vărs Jud. Alba

Din trecutul nostru

Mănăstirea Putna

Judecata Porcului

— POVESTE - FABULA —

In zori, pe răcoare,
Canta într'o luncă o privighetoare,
Și, ca s'o asculte,
S'adunase'n juru-i păsărele multe
Ș'altă animale, ce stau sub copaci,
Fermecate toate de cântu-i ghibaci.

Când privighetoarea de cântat sfârși,

De o dată se ivi
O cioară bălțată, ce se umflă
'n penă,
Bătu din aripe, clipoc din gene
Și'ncepă a croncăni
Ș'a cârâi,
Că pe toți îi asuzi!

Când de croncăni
Gușteru-i a răgușit,
Cătră cea privighetoare grește
măiastra cioară:
— Ei, dragăță surioară,
Nu-i așa că eu mai bine
Cânt, și mai frumos ca tine?

Păsărea, mult mirată,
Îi răspunde de îndată:
— O fi, cioară, nu zic ba...
Cum lumea ne-a judeca!
— Lumea, zice cioara, iată-o aici jos,

Toți ne-au ascultat duos...
Dar cine oare
Dintre toți e'n stare
Să prefiuască a noastră cântare?
— Nu știu, zău!
— Nu ști? Toți spune eu,
Răspunde cioara,
Bălăoara!
Să punem judecător,
Pe vr'un bun pricepător;
S'au o zice și mai bine,
Să tragem la sorț, pe cine
Să ne judece îndată,
Cu o dreptă judecată!
— Bine, de-i așa,
Fie voia ta!

Răspunde privighetoarea voios
Norodului de jos.

Făcură sorț, și norocul
Căzu pe cămătrul Porculu...
Lui dar cei de față-i cere
Ca să-și dete-a sa părere...
Porcul însă, care fuse adeseori
scărpinat

De cioară, ce pe spinărea-i de multe ori s'a primblat,
Ș'n vedere ca ș'altdata
Să'i mai gădile-ască clonțat,
Fără mult a cugeta
Își dădu părerea-asa:
— Croncănitul gros de cioară,
e mai dulce, mai voios,
Decât al privighetoarei cântec
tăint, dar duos...

Așa că 'mi place mai bine să aud tot croncănitul,
Decât pe privighetoare să o ascult cripind!

La auzul astor vorbe,
privighetoarea oftă
Și dureros cuvântă:
— Fie! de azi înainte pe-aci
n'oi mai cîrpi;
Las pe Doamna Cioară numai
de-acum a vă croncăni!

Animalele de față hiritisără
pe cioară,
Iară pe privighetoare o alungară
cu oară.

Păsărica umilită de o așa judecată,
Se hotărî să-și la zborul în
lumea lungă și lată,
Și zise celor din giuru-i: — Plec!
și nu mă mai întorc...
Ha! de dreptate 'n lume, când
te judecă — un Porc.

N. A. Bogdan.

„Spre dealul Căpățanei”

„Spre dealul Căpățanei”

Convoiul se îndreapta acum dealungul coastei, ce duce în vârful muntelui. Bărbați, femei și copii, îndeamnă să ajungă mai înainte în vârful dealului Soarele își revarsă razele lui de foc peste convoiul care petrece la moarte pe huihorul de Dumnezeu, larba de pe coastă se uscăse, iar la poalele muntelui; în depărtare se văd holde de grâu ca aurul cum se clătesc de adierea vântului ușor.

Soarele era la amiază. Mulțimea obosită de drum și de căldură privea a țes spre culmea dealului, întrebându-se dacă mai este mult până la locul destinat. În mijlocul acestui val de lume „Omuli” se chină ducându-și lemnul, pe care, peste un clas va fi bătat în cue. — Pe drumul prăfuit de secetă venea dela muncă câmpului un biet muncitor cu hainele ponosite, cu sanțele rupte, dar cu brațele vânjoase, ducându-se spre Ierusalim. Cum a văzut convoiul s'a îndreptat spre el cu pașii repezi, făcându-și loc prin lume până la „Fiul Omului”, care tocmai atunci căzuse peste Cruce! Simon din Căna ridică leme și merge înainte spre dealul Căpățanei.

Fără frică de suleriță fu! testarului din Nazaret mergea spre culmea Căpățanei pentru a muri ca martir, desăvârșind o blănuță asupra a tot ce îmboldește și mișcă viața pământească. Merge la moarte ca un biruitor al lumii, și al sufletului omenesc. Merge spre „Golgota”. În dealul Căpățanei nu se aude nimic din trula eroică; nici un dispreț față de oameni. nici o ură, nici o revoltă a celui ce are dreptate, nimic din durerea experienței și a suleriței proprii, care izolează sufletul de lumea din afară; nu, ci iubirea celui care se răstignește să renască peste câteva clipe cu îmbelșugare peste oameni; pacea Lui cu lumea e desăvârșită, vorbele Lui sunt desăvârșit de simple; nici o adiere din acel Eu pământesc, care tocmai în jertfă se gustă pe sine mai mult. Moartea blândului copil al lumii este tot așa de supra pământeană ca și viața Lui.

Cu câteva clipe înainte, în grădina „Ghetsimani” unde își făcuse rugăciunea, rugase pe Tatăl Ceresc „să treacă paharul acesta însă nu după cum vreau eu Ci după cum vreați Tu”. Acum merge spre locul care-l na stropi cu sângele Lui divin, acum merge spre locul unde-și va găsi moartea omenească, și merge, ducându-și crucea despre care va rosti blând: „Iată-le lor Doamne Ca nu știu ce fac”....

Și convoiul ajuns în deal! În depărtare se văd cupolele Ierusalimului strălucind la soare. Și reflecții, razele lor tocmai aci unde se va săvârși devina tragedie. Ceru limpede începu să se posomorească și o păclă deasă se lasă peste văi, pierzându-se departe până'n apa Iordanului, apele Ghenizaretului se turburură se mișcă din abia lor, clocoțiră vroind par'că să iașă peste maluri și să începe pentru totdeauna răutatea și desertăciunea omenească. Muntele Măslinului se sdruccină din temelie, iar din cele patru stihii ale lumii, pământul se cutremură și catapeteama templului se rupse'n două. Soarele își ascunde razele lui, trimițându-le în alte zări.

„De ești tu Fiul lui Dumnezeu coboară-te depe Cruce!” strigară fariseii și unul din ostași înfipse sulița în coasta Lui!.....

Spre zările apusului soarele mergea mai repede ca să-și ascundă ochii lui de foc, scaldându-i în razele nesfârșitel ale Universului. În urmă ceru rămase limpede ca sticla. Convoiul se scobora încet, încet pe coastă; unii mergeau mai repede, alții mai încet — alții mai privind încă odată spre dealul în vârful căruia se înfipseseră trei cruci! încet, încet dispără în praf depe drum, spre Ierusalim...

Amurgul se lasă încet peste văile Canaanului. De peste dealul de dincolo de Iordan luna răsărea încet și primele raze de argint se isbiră de vârful Căpățanei, împodobind ca niște rubine, coroane de spini.

Lumina era ca ziua, iar sus pe dealul Căpățanei trei cruci străjuiau în noaptea, văzându-se din depărtare în zarea pierdută a razelor de lună.

Pe cea din mijloc se desluea dela distanță I. N. R. I. (Isus Nazarineanul Regele Judeilor)

Dem. I. Iliescu Palanca

Clacă de vorbă

AERUL

— Să trăiești domnule învățător!
 — Să trăiești și tu Sandule. Da ce te-ai dus la mine? Știam că de când mi-ai ieșit din școală n'ai mai dat pe la mine.
 — Să mă ierți d-le învățător da n'am fost multă vreme pe aci, că m'au dat părinții la stăpân și abia de doi ani am venit și mi-am durat și eu gospodăria.
 — Știu că te-ai însurat și că ai și un copil.
 — Tocmai pentru el venisem să mă povățuiești ce să fac d-le învățător, că uite, de când l'am înțarcat tânjește într'una și leacurile ce le-am știut și noi nu i-au fost de loc.

— Și ce bănuiești voi că are copilul?
 — Nu putem ști; slăbește, nu mândăcă, i s'au gâmbițit obrăjii, nu mai e viot ca atunci când sugea, și protește într'una.

— De mă Sandule, asta e treaba doctorului, el trebuie să ierțeze. Tu știi că eu în școală într'una vă spuneam să nu vă mai încerdeți în leacuri băbești, ci să vă duceți la doctor și el învăța să tîmărească boala omului.
 — M'oi duce și la el, da până atunci nu știu d-lă vre-un leac d-le învățător?

— Și să știu ceva tot nu fi-aș spune, fiindcă dacă aș greși, m'aș încăra sufletul cu un mare păcat. Nimeni afară de doctori, nu avem dreptul să facem pe a tot și tuor și să ne batem joc de sănătatea oamenilor. Cu toate astea eu tot am să-ți dau un sfat care cred că are să-ți folosească. După câte știu eu, casa voastră e tare dărăpănată și nu mai e de locuit și asta nu de acum, ci chiar de vremea când trăiau părinții tăi. Copacii sunt prea aproape de casă și așa de deși că nu mai răzbate soarele prin ei; ochiurile acelea de geam numai ferestre nu se mai cheamă, mai ales așa lipite cu hartă cum sunt ale voastre. Și par că v'am spus eu vouă în școală că în casa unde nu intră soarele, pătrunde boala. Veți mai fi și locuind sub un copac și cu vițelul și cu porcul...

— Cu vițelul nu, da cu porcu, da...
 — Ei vezi? Atunci ce te mai miri că-ți boalește copilul? Miră-te că nu boliiți și voi!... Cum vrefi voi să vă fie copilașul săntos fără soare, fără aer? Dacă n'are soare, cine arești voi să-i scoată rumenela în obrăji? Dacă n'are lumină, cum să fie viotic, cum să nu doarmă când beznă îl trage la somn? Și dacă a-rul care trebuie să-i hrănească pe el, hrănește porcul, vaca sau pasărea, copilașul de unde să-l ia ca să sugă viața, fiindcă aerul e viața?... Uită-te și la tine; nici tu nu arăți bine; ești mai tras la chip, mai supț la trup; altă dată erai mai vesel, fața ta rădea pururea; nu-ți cunosc soața, dar bănuiesc că nici ea nu e tot așa de voinică precum a fost când văiți luat.

— Chiar așa e d-le învățător!
 — Ei vezi? D'ata dragul meu, du-ți repede copilul la doctor, ascultă ce-ți spune și urmează în tocmă spusa lui, iar ca să n'ai altă dată nevoie de doctor ascultă-mă și pe mine și fă ce-ți zic: bagă fără milă toporul în copaci, de pe lângă casă, așa ca soarele să bată nestânjenit casa de jur împrejur; pomii roditori, nu copaci să sădești cât de mulți, însă ceva mai departe de casă; nu-ți obloni fereastra, ci lasă să pătrundă aer, lumină, soare prin ea; lărgște-ți o câț poți de mult și pune-i geam, nu hartă sau trențe; dacă poți, nu te mulțumi cu o singură fereastră, croștești două și chiar trei; cu cât faci mai mult loc s. rului să pătrundă în casă cu atât e mai bine; apoi fereastra sau ferestrele dacă le ai cum trebuie, nu le fine zăvorâte, deschide-le de două și chiar trei ori pe zi, mai ales după ce te scoli și înainte de a te culca; nu primi

în oada în care stai, și cu deosebire în care dormi, nici câine nici pisică, nici oale, nici porc, nici pasăre; trimite-l pe fiecare la locul lui: câinele și pisica în bătătură sau în sală când e ger, oala și porcul la adăpostul lor, pasărea la coteț și la urma urmei ori unde, numai în casă nu. Iată Sandule băiete, povața mea, ascult-o, urmează-o și dacă nu fi-o fi bine de tot, cel puțin mai bine ca azi o să-ți fie, fiindcă o să-ți fiți cu toții mai sănătoși, că sănătatea fi-o dă aerul, lumina și soarele, nu beznă, mucăgul și duhoarea.

B. Vălenaru

Dintr'ale poporului

O minciună

Erau odată trei frați vânători. Unul avea iască, altul cremene și al treilea amnar; așa că ori unde s'ar fi dus, puteau face focul și deci aveau și cum să-și gătească de ale mâncării. Femeile însă venindu-le dor de dânsi, s'au sfătuit la o laltă și le-au ascuns și iasca și cremene și amnarul. Aceste centre *) culturale au luat naștere ca necesitate a vremii, în zeci de orașe și sute de sate. Din păcate în multe părți — să fim cinstiți și s'o recunoaștem — s'au inflințat azi cu surle și tobe ca a doua zi nimic să nu aminteașcă de la acest centru cultural s'a vorbit despre înfrățirea sufletelor, luminarea poporului, îmbunătățirea vieții sateanului, întărirea credinței, respectarea cinstei și a dreptății și câte altele, pe cari dacă le-am înfaptui măcar în parte, am zice că nu ne-am trecut vremea de-a surda. În alte părți, centrele culturale s'au inflințat de frunțișii satelor sau a orașelor pentru a nu se lăsa mai pe jos decât vecinii lor, ca și ori ce lucru care nu e pornit din convingere și din inimă curată, durează o lună-două, apoi începe să se stingă. Altele au luat naștere pentru a măguli înțeparea unui om politic, prins de-odată în hora culturală, înainte de a-și fi dat singur seama ce este aceea propagandă culturală.

Și acum fie-ne îngăduit să arătăm mai jos ce s'a făcut, ce se face și după umila noastră părere ce s'ar putea face, ce trebuie să se facă la aceste centre culturale. **1. Ce s'a făcut?**
 Cele mai multe din aceste centre culturale s'au deschis printre ședințele de inaugurare, urmate de câte o agapă colegială dată cu mai puțin sau mai mult bănuț după putrea pungii organizatorilor.
 Bine înțeles, în multe locuri s'au inflințat și bibliotecile populare unde bietul țărăn își întoarce limba pe dos ca să poată pronunța titlul sau autorul cărții, fără să găsească în sutele de volume răsădite frumos în dulap pe Creangă, Alexandri sau Ispirescu.
 Cine citește oare cărțile din aceste biblioteci? Țărani? Nici pomeneală! Doar doi trei elevi de liceu răsfoiesc trei-patru din ele și negăsind pe Serlock Holmes, nu mai dau nici ei pe la bibliotecă. Păianjenii, tăcuți locuitori ai ungherelor, își țes pânza lor, nesupărați de nimeni și după câteva luni, aceste frumoase biblioteci populare sunt cu adevărat cimitire părăsite, în care nici o lumânărică nu-și mai aprinde luminia.
 Șezătorile, afară de câteva centre mai importante și unde într'adevăr se muncește serios, sunt adesea ocazii de manifestare a câte unui nepregătīt, plătīt cu lefă în regulă, ținând conferințe ce adesea sunt neînțelese de satean.

Econ. D. Furtună

Pecetea lui Ștef, cel Mare

Căminurile culturale

— Nu tot cel ce zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor...
 Sf. Evanghelie.

Fapt îmbucurător, trâmblat în cele patru colțuri ale țării, de toate gazetele mari și mici: îmulțirea cercurilor, căminurilor, societăților culturale și ateneelor populare.

Lume multă, de toate vârstele, de toate condițiile sociale își îndreaptă pașii către aceste frumoase începuturi de reînviere culturală, cu nădejdea de a primi și răspândi lumina cărții în rândurile poporului nostru dela sate.

Toți sunt de laudă: și cei ce s'au adunat spre a învinge dușmanul mai cu ușurință și cei dornici să primească lumina cărții, singura călăuză în viață.

Dar să nu ridicăm ochii către cer și cu pumnii să ne isbim în piept ca tariseul din Evanghelie și să zicem că inflințând numai aceste centre culturale, făcila înțelepciunii s'a aprins, iar întunericul s'a risipit ca un nor de fum ieșit pe hornul unui bordei sârac. Nu! Mai întâi să vedem barmă din ochiul nostru, și pe urmă să căutăm a zări gunoii din ochiul vecinului.

Aceste centre *) culturale au luat naștere ca necesitate a vremii, în zeci de orașe și sute de sate. Din păcate în multe părți — să fim cinstiți și s'o recunoaștem — s'au inflințat azi cu surle și tobe ca a doua zi nimic să nu aminteașcă de la acest centru cultural s'a vorbit despre înfrățirea sufletelor, luminarea poporului, îmbunătățirea vieții sateanului, întărirea credinței, respectarea cinstei și a dreptății și câte altele, pe cari dacă le-am înfaptui măcar în parte, am zice că nu ne-am trecut vremea de-a surda. În alte părți, centrele culturale s'au inflințat de frunțișii satelor sau a orașelor pentru a nu se lăsa mai pe jos decât vecinii lor, ca și ori ce lucru care nu e pornit din convingere și din inimă curată, durează o lună-două, apoi începe să se stingă. Altele au luat naștere pentru a măguli înțeparea unui om politic, prins de-odată în hora culturală, înainte de a-și fi dat singur seama ce este aceea propagandă culturală.

Și acum fie-ne îngăduit să arătăm mai jos ce s'a făcut, ce se face și după umila noastră părere ce s'ar putea face, ce trebuie să se facă la aceste centre culturale. **1. Ce s'a făcut?**
 Cele mai multe din aceste centre culturale s'au deschis printre ședințele de inaugurare, urmate de câte o agapă colegială dată cu mai puțin sau mai mult bănuț după putrea pungii organizatorilor.
 Bine înțeles, în multe locuri s'au inflințat și bibliotecile populare unde bietul țărăn își întoarce limba pe dos ca să poată pronunța titlul sau autorul cărții, fără să găsească în sutele de volume răsădite frumos în dulap pe Creangă, Alexandri sau Ispirescu.
 Cine citește oare cărțile din aceste biblioteci? Țărani? Nici pomeneală! Doar doi trei elevi de liceu răsfoiesc trei-patru din ele și negăsind pe Serlock Holmes, nu mai dau nici ei pe la bibliotecă. Păianjenii, tăcuți locuitori ai ungherelor, își țes pânza lor, nesupărați de nimeni și după câteva luni, aceste frumoase biblioteci populare sunt cu adevărat cimitire părăsite, în care nici o lumânărică nu-și mai aprinde luminia.
 Șezătorile, afară de câteva centre mai importante și unde într'adevăr se muncește serios, sunt adesea ocazii de manifestare a câte unui nepregătīt, plătīt cu lefă în regulă, ținând conferințe ce adesea sunt neînțelese de satean.

Șezătorile, afară de câteva centre mai importante și unde într'adevăr se muncește serios, sunt adesea ocazii de manifestare a câte unui nepregătīt, plătīt cu lefă în regulă, ținând conferințe ce adesea sunt neînțelese de satean.

*) Spun centru, înțelegând fie cămin cerc, societate culturală, fie ateneu popular.

2. Ce se face?
 Ni s'a adus la cunoștință că în multe societăți intitulate «culturale», cărților necitite din bibliotecă, le-a luat locul celelalte cărți, cari se mănuesc după punga celor ce le-au îndrăgit. La atele «politice zile» joacă rolul de căpetenie și lauresc clocanul cultural, care va sdrobi capul adversarului.

Înțelegând acroste rele, spuse cinstiți și cu adăncă durere nu putem trece fără să recunoaștem activitatea laudabilă a Caselor Naționale, a câtorva ateneu populare din capitală, a ateneului dela Tătărași și Câmpina, precum și a câtorva cămine culturale de sub auspiciile Fundației Principele Carol; celelalte sunt toate o apă și-un pământ.

3. Ce s'ar putea face? Ce trebuie să se facă?

O întrebare la care ar trebui să răspundem pe pagini întregi, având ca prim scop: remedierea nevoilor poporului, atât materiale cât și morale.

Lasăm la o parte schițarea unui program — căci s'au făcut atatea — și zicem: Cele ce s'au făcut până acum, spre rușinea noastră, nu ne mai facă, ci să se facă tocmai contrariul. Mai multă cinste, mai multă dreptate și mai multă rostuire.

Nu 10.000 de cărți în bibliotecă, ci 20, dar 20 sămătoase, să folosească celor ce se duc acolo; nu politică, ci muncă desinteresată pentru binele obștesc trebuie să fie crezul căminului cultural. Conducătorii acestor locașuri de cultură să deschidă larg ușiile sufletului lor și de acolo să scoată binele și slaturile necesare poporului, nu să-și țerească ființa, jucând numai ca păpușile trase de sloara, când li se cântă dintr'o lăută spartă. Să nu se găndească la aceea că dacă sunt 1000 de centre culturale, existente ca număr, în cuprinsul țării, s'a deslegat problema viitorului, însă să recunoaștem că viața cinstită au numai 20—30 din ele. De aceea Mântuitorul grăește: Nu tot cel ce zice Doamne, Doamne va intra în împărăția lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, nu e destul să inflințezi un așezământ cultural sau o bibliotecă pulară, ci să-i dai cu adevărat suflet, viață.

Andrei Baltes

Deasupra ferestrei mele

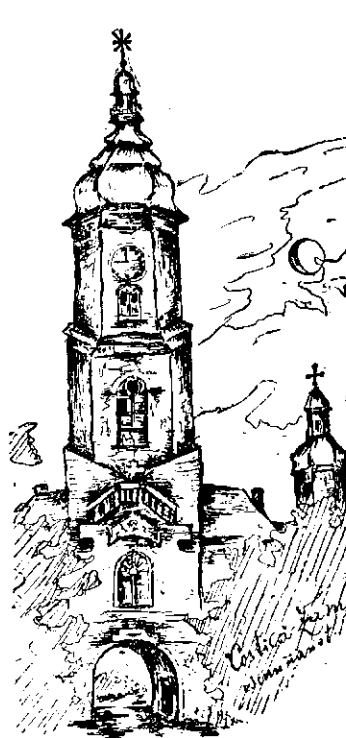
Deasupra ferestrei mele
 Este-un cuib de rândunele...
 — Rândunică, rândunele;
 De-aș avea eu grija ta,
 Și tu să ai grija mea,
 Mă tem că n'ai mai venit,
 Cum omătul s'ar topi,
 De asupra ferestrei mele
 Să-ți faci cuib de rândunele;
 Căci când ape lungi le treci,
 Te ai lăsa să te îneci,
 Să nu simți durere'n vecl!

Rândunică, rândunele;
 De-ai avea tu grija mea
 Și eu numai grija ta,
 Casă numai să-mi clădesc
 Pentru draga ce iubesc
 Pe un vârf de mânăstire
 Face-aș cuib de dragostire,
 Numai tu să-mi știi de știre!
 — S'ar putea să treacă anii
 Fără zor, fără zizanii...
 Soarta alta n'aș râvni,
 Toată ziua... așa iubii!

N. A. Bogdan

Turnul Episcopiei din Roman

Insemnări fugare

Crima cea mare

Am fost impresionat dureros zilele trecute, văzând pe un vechi funcționar superior, din orașul C., aproape de sfârșitul carierii și chiar și de-al vieții, dus între baionete pe sălile tribunalului, învinut că se lasase trărat de palina banului câștigat prin mijloace neonest!

Eram încă în școala primară, când el insemna cinea. Răposatul meu părinte vorbea adeseori, cu respect deosebit, despre dânsul. La solemnități și parazi el ieșea, întotdeauna cu pieptul înainte, strălucitor de decorații și medali, salutat de toți până la pământ.

Vina îi era mare și grea acum. Îngăduise subalternilor să-și umple buzunarele cu banii statului, din care se'nfrupta și el cu o bună parte — partea leului.

Deși trebuia să-și controleze sever funcționarii, totuși nu o făcuse și nici n'ar mai fi putut-o face, de vreme ce era complice lor. Unul dintre acești funcționari, când n'au mai avut altă scăpare și-a pus revolverul la tâmplă și-a evadat din viață.

Iar după moartea lui s'a descoperit lipsa câtorva zeci de milioane lei, bani, cari cinstiți și cuminte întrebunțai ar fi fost de cel mai mare folos obștesc, mai ales în grelele timpuri de azi.

Ei bine, când l'am văzut pe bătrânul acela între baionete, am simțit ceva dărămându-se în sufletul meu; și peste una din luminosele amintiri ale copilăriei mele, parcă a căzut nemilos de repede, o pânză grea de doliu...

Justiția își va spune cuvântul, incurând și numai după aceea se va vedea ce se va mai alege de fostul slujbaș, devenit în câteva zile un mort printre vii.

Ori-care i-ar fi pedeapsa și sfârșitul, rămâne însă, în urma vinovatului cu părul alb, un fapt mai grav decât toate: acela de a fi făcut să piure, în sufletele celor tineri amărăciunea indoielii, că nici bătrânețea nu mai e azi în deajuns de înțeleaptă și cuminte.

Iar în ordinea morală, a ceaasta e crima cea mai mare de care te-ai făcut culpabil, în fața mea, nenorocit bătrîn!

Traian I. Cristescu

SCLIPIRI

Dumnezeu nu poate fi: nici toată știința, nici tot soborul oamenilor de știință.
 El, nu poate fi decât cel mai simplu a toate știutor, pentru că el însuși este toată știința — și cu toată nestiința.

Suferințele sunt treptele scării sufletesti — pe care ne suim spre adevărata fericire.

Până'n clipa din urmă, când lăsam — pentru todeauna — obloanele ochilor, cei mai mulți din noi nu debitam — ca cei mai blestemați cărciumari — de cât acelela și otrava drojdiei, depozităte în hrubele din sufletele noastre...

Și o bucurie, chiar de cel mai sufletesc ordin, când ne sosește, ne grăbim s'o salutăm și s'o primim — în chipul cel mai trupește posibil...

Lumina plină de căldură: s'au, căldura, plină de lumină, a învățăturii propovăduite de Mântuitorul nostru, s'a transmis: ici, mai întunecat; colo, mai răcită de unele formule rituale ori de unele cuvinte Altmăcitate — ale unora, ori ale altora.

După cum o iubire, numai trupească, este un balast sufletesc, — tot așa o mândrie, numai trufească, este un vast gol sufletesc.

Știința ar merge, într'adevăr, spre visata fericire a omeniirii, numai dacă ar umbra mână în mână — cu conștiința.

Iubirea este tămia, este smirna, care înmiresmă și cere purifică și care, înalțându-se spre cerul sufletelor noastre, îi înalță mai sus, de cât unde este.

Un simbol nu poate fi ceva gol, ceva sterp, ceva rece. Un simbol trebuie să fie ceva plin — plin de căldură și de rodnicia sufletului.

De câte ori vrefi să n'ăturiți efectul, vă duceți la cauză: sublată cauză, tollitur efectus. Dar la cauza cauzelor — nici nu vă gândiți!

CRIDIM

AI. I. Ștambadiu

Curiozitățile Naturii

Cei mai înalți oameni cunoscuți. — Un soldat scoțian din regimentul lui Frederic al II-lea măsura 2 m. 62. E citat de Quetelet.

Launois și Roy a stridat pe unul de 2 m. 02.
 Dr. Apostol a găsit la recrutare în județul Iomeș pe un tânăr de 2 m. 02 înălțime pe care l-a studiat și comunicat.
 Mariana von Drohsen are 2 m. 37 iar fratele ei William are 2 m. 48.

Date asupra trupului omelesc. — Un copil nou născut cântărește dacă-i băiat 3333 gr. (în mijlocul), dacă-i fată 3200 gr. — Lungimea lui este 49 cm. 6 dacă-i băiat, 48, cm. 3 dacă-i fată.

Inima de bărbat cântărește 300 gr. iar 250 gr. cea de femeie.

Cantitatea de sânge din corpul omelesc este de 4 1/2—5 Kg. = 1/18 din greutatea corpului.

Trandafirul

De când te-ai dus, un trandafir Agonizează în glastră, Zadarnic soarele e viu Și tremură'n fereastră, —

Zadarnic cerul e senin Și zarea e albastră, Căci numai tu însuși țiești Singurătatea noastră.

Flori uitate

Îngropate de uitare Florile își strâng Aromatele petale Tot mai mult și plâng.

Nimeni nu le mai desmiardă Cu surășul blând, Triste și spinose'n umbră Mor încet, pe rând.

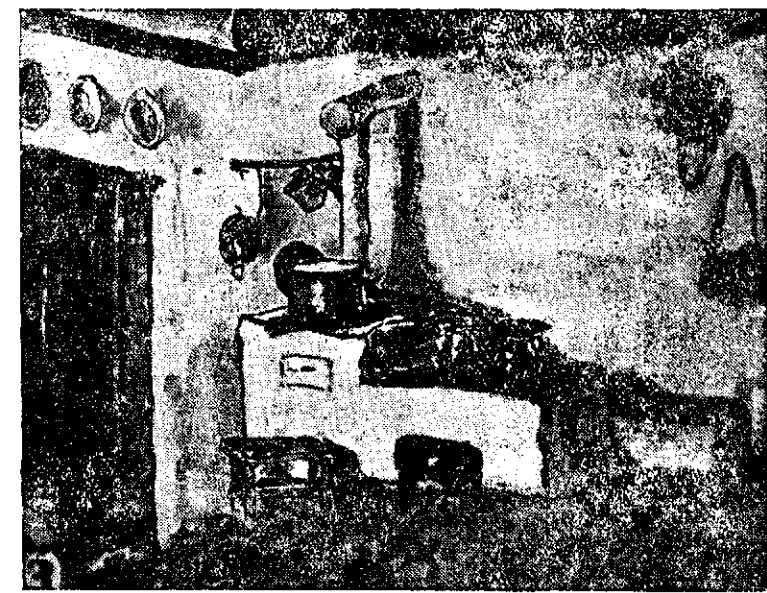
Prin expozițiile de pictură

PAN IOANID

Pan Ioanid este un sincer interpret al horelor noastre dela țară. Paleta lui, ne duce cu gândul acolo unde se păstrează ca n'nr'un chivoț, tot sufletul neamului, plin de poezie și de vioiciune.

Mișcare și lumină — lu-

de soare și poezie vrăjită. Într'un cuvânt, Pan Ioanid este un artist, interpret sincer și entuziast al pământului nostru românesc, cu toate caracteristicile lui, cu toată poezia duioasă a lui și cu tot avântul sufletesc al oa-

Interior de casă țărănească

mina poeziei sfinte a țării noastre.

Pan Ioanid transpune pe pânză ori pe carton, cu însuflețire lăuntrică.

De asemeni și în toate vederile de pe plajele noastre, el aruncă, risipește lumină

menilor cari' locuesc dela un capăt la altul.

Toate expozițiile lui de pictură întăresc spuselor noastre — fără nici o rezervă.

Anul aceste — la Ateneu — este, poate și mai edificator. Hrisanth

CURCANI EFTINI

— SCHIȚA —

de: V. MILITARU.

— Ce ne facem de curcani, nene Guță, că mai sunt două zile până'n Crăciun?
 — De, Răducele, nu știi tu vorba veche: „Când e cămila un ban, ești sârman; când e o mie de lei, dai și ei!” Așa și noi: când puteam cumpăra cu 150 de lei perechea de curcani, n'aveam parale. Acum o să dăm cât ne-o cere...
 — Ba, e vorba, nene Guță, eu am alt plan.
 — Trenul nu'l plătim,—așa e?
 — Așa!
 — Ne suim în tren și mergem până la Titu...
 — Ei, și?
 — Îți garantiez că acolo găsim curcani cu trei sute de lei perechea.

— Fugi de-aci, bre!
 — Ba, nu fug de loc. Alaltăieri, nu mai departe, a cumpărat Ionescu de-acolo niște curcani cât viței de mari!
 — Cu cât?
 — Cu trei sute, perechea.
 — Păi, dacă'l așa, piecăm chiar azi!
 — Tocmai. Luăm vacanță la prânz, mândăcă pe fugă, plecăm la orele 2 cu 413 și ne întorcem seara, cu acceleratul de 5, 45.
 — Atunci suntem înțeleși. Cu bine!
 — La revedere!
 Cam aceste vorbe schimbău între ei, în drum spre serviciu, Guță Vrajitor și Radu Zgaibărea, funcționari la Căile Ferate și vecini cu casa, stând în același curte, pe strada Pandeliei Dinu.

La gara de nord se despărțiră, fiecare apucând spre biurolul său. Guță, după ce și-a atârnat paltonul și pălăria în cuer, s'a dus la Ionescu de la M. 2 și l'a întrebat dacă e adevărat că la Titu se găsesc curcani așa de etelni. Asigurările date de acesta, l'au bucurat foarte mult pe Guță și aproape tot timpul și-a făcut slujba fluerând discret „Rămă, o nu pleacă!”

La ora prânzului, prietenii abia au avut vreme să se întoarcă acasă, să înfulece ceva în grabă și să plece apoi la gară.
 — Câți bani ai luat cu tine, Radule?
 — O mie două sute, nene Guță, că m'am gândit: e bine să aibă omul la drum, cine știe ce chlipiri îi ese'n cale sau,—Doamne ferește,—cine știe ce pășești!

— Tot ca tine am zis și eu... am luat o mie de lei.
 Când ajunseră pe peron, tocmai se dădea semnalul de plecarea trenului.

Suiră în grabă și se șezară într'un compartiment de clasa II-a, la fereastră, să mai privească pe câmp.
 Începuse de dimineață să lu-

gulască și, cum era îngheț, se albise pământul de-a binele, iar în văzduh stoluri de ciori gălăgioase se nvolburau în rotoagele, lăsându-se apoi să cadă brusce pe câte un pom, ca niște bolovai de smoală.

Unul una, altul, altă,—cei doi amici nici nu băgară de seamă când trecu vremea și se pomeniră în gară la Titu, unde coborâră.

P'aci, nene Guță... În spațiile garii ai să găsești todeauna țărani cu tot felul de pasări.
 Tăind valul mulțimii ce inainta spre Restaurant, oamenii mei eșiră pe porțița din stânga și dădura în dosul gării spre oraș.
 Se uitară în toate părțile,—nici picior de curcan!

— La ascultă, măi băiete,—se adresă Radu unui macagiu al gării, care venea de la cărciuma de peste drum, mâncând dintr'un cărnaț ce avea în mână,—cum se face că azi nu sunt curcani pe aci?

După ce și înghiți cea din urmă bucățică și își linsc degetele, macagiul răspunde:
 — Au fost, de dimineață... Dacă vrefi să gășiți curcani,

luați-o p'aci pe șoseaua asta... duce drept în sat.
 — Găsim acolo?
 — Berechet!
 — Departe'i satul?
 — Colea!.

— Hai, nene Guță... Am venit pan'aci, n'avem ce face... fără curcani nu ne întorcem noi...
 O luară la drum și ajunseră abia pe inserate. După ce se intră abă la câteva case, găsiră într'o curte o turmă de curcani.

— Cum îi vinzi, moșule?
 — Pă alese, două sute curcanul, taică!
 Radu făcu cu ochiul lui Guță. Tura-vura, ajunseră la 360 lei perechea și liecare își alese câte două curcani grași,—Rdau, albi, Guță, negri.

Se'nvoiri c'un flăcăiandru să i ducă cu căruța până la gară, pentru 40 de lei și plecară.
 Ai văzut, nene Guță?... Ți-am spus eu?...
 — Halal curcani, Răducule!...

— Să'mi mulțumești mie!...
 — Zău, să-ți mulțumesc!
 — Și ce chlipiri!...
 — Adevărată pomană! Așa curcani, la București, nu'i lua!

fără cinci sute unul, Doamne ferește!
 — Când i-or vedea nevestele...
 — Tiii!
 Și, plini de bucurie, oamenii își făcură planul: vor tăia câte unul de Crăciun, iar ceilalți doi, de Revelion, pe care li vor face împreună.

De vinișor s'a îngrijit ei: lui Guță i-a adus un frănar o damigeană de două vedre, dela Pănciu; șampanie, nu altceva!
 Nici Radu n'a rămas mai pe jos: încă de acum două săptămâni și-a luat un butoiș cu negru de Nicorești, să-l ții în basma de gros!

Că, de... dacă nici la Paști și la Crăciun,—la ce mai îi-e traul bun?
 Peste un sfert de ceas fuseră inapoi la Titu.
 — Tiii, cum mai miroase a cărnaț!,—făcu Radu pe când se cobora din căruța,—în timp ce la ușa cărciumii de peste drum, grătarul slăraia și răspândea miresme mbietoare:

— Ce ar fi, dacă am gusta și noi ceva?... Sunt ceaurile 6... Aceleai al'tu! Am pierdut... Avem pe 323 abia la orele 8.
 — Haidem, nene Guță!

— Ia, măi băiatule, curcanii aia și vino colea după noi!
 Intrără în cărciumă, plătiră cărușăului și se așezară la masa sub care au fost puși curcanii.

— Dă-ne, Doamne, o litră de țuică... bună, dacă ai... și pune la foc vre-o opt cărnați... Sunt proaspeți?

Judecata de apoi

Evangelia dela Matie
Cap. XXV.

Muritorule! Gândește-te la moarte! Mai curând de cât socotești se va isprăvi cu tine pe pământ și cu toate că vei scăpa de judecata oamenilor, nu vei putea scăpa încă de judecata lui D-zeu, cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi.

Socotește-te deci ca un călător, gata de drum oricând. Cercetează bagajul vieții tale și lepădă din el tot ce nu ți este de folos. Adu-ți aminte că banul, după care toți însetează și fac războaie năprasnice, te rădăște cel dintâi, la ieșirea sufletului tău; soția și toate rudele pe care le-ai iubit, nu au altă putere, de cât să te întovărășească până la groapă, doar laptele bune, ele singure, te năsoțesc pe drumul vecniciei și mărturisesc de tine înaintea lui D-zeu, la judecata cea din urmă.

Și care sunt aceste lapte bune? Ascultă! ni le spune însuși Mântuitorul: să nu ascunzi priecerea ce ți-a dat-o D-zeu, ci s'o pui în slujba lumii tu care trăiești, luminându-i mintea. Să fugi de gândurile cele rele, căci dela gândire până la a face, nu este decât un pas. Să dai hrană celui flămând; apă celui însetat, haină celor goi, doctorie și vorbă bună celor bolnavi de prin spitale, du te prin răspântii de adăpost celor nevoiași, mângâiere și cercetare neocentată celor din pușcării și ome; să legi rânile tuturor oamenilor, de orice religie și nație ar fi, punând peste ele balsamul dragostei creștine, căci lumea aceasta este a proapele tău.

Milă! Iată într'un cuvânt bagajul nostru pe care-l putem lua dincolo de viața aceasta și pe care o vrea și o cere, stăruitor, Mântuitorul dela noi.

De ești plugar, ai milă de nevoiași pe care D-zeu ți-i scoate în cale, cum și de vitele, care-ți dau hrana de toate zilele.

De ești muncitor în fabrică, fie ți milă de clipa care trece zadarnic și care ți se plătște, după tocmală, de stăpânul fabricei.

De ești stăpân, nu socoti slugi pe cei ce din fier și foc, îți scot milioanele tale. Privește-i cu dragoste ca tovarăși ai muncii tale; ascultă-le păsurile: cercetează-le nevoile și nu-i svârli pe drumuri, când nu mai ai nevoie de danșii, ci fă milă cu ei, din prisosul averii tale și jertfește-le chiar, pentru ei, în vremuri grele.

De ești conducător de oaste, ai milă de copiii nației tale și nu-i schingiu, nici nu le răpi hrana dela gură. Intrebuinează vorbele bune și sfinte, iar nu injurături, care'njosește ființa omenască, supără pe Dumnezeu și strica temelii morale ce avea acel copil la venirea în oaste.

De ești paternic ori cărmuitor de popoare, ai milă de supușii tăi și socotește-te ca slugă a tuturor.

Acestea făcându-le fiecare în viața lui, însemnează a coborî împărăția lui D-zeu de sus, care este împărăția milei și dragostei — aci pe pământul nostru, însetat după sânge și răsunări.

Nu-ți amana mântuirea ta, de azi pe mâine, ci începe lucrul faptelor bune, din clipa'n care ți s'a deschis mîntea, căci tu, muritorule «nu știi ceasul, în care Fiul Omului va veni» să judece vii și morți.

Muncă-Gospodărie

Cum putem mări recolta noastră de cereale

de Ernest Grințescu.

VI

Am văzut că producția de cereale se poate mări întrebuințând semințe bune și selecționate, dar mai sunt încă doi factori cari contribuie la sporire: gunoitul și îngrijirea sămănăturilor la timp.

astăzi voi scrie ceva despre gunoii și îngrijirea.

Este dovedit în știința agronomică că gunoii de vite, gunoii strâns în preajma curții și de pe arie, frunzele copacilor și alte resturi de planșe țe îngrășă pământul și fac ca sămănăturile să crească mai bine, iar recolta să fie mai bogată. În țările străine și chiar în țara la noi, în Ardeal și Banat, pământul nu produce dacă nu i se dă gunoii și alte îngrășăminte. În vechiul regat și mai ales în câmbia Munteniei nu e nevoie decât în arare lucruri de îngrășăminte. Aici e nevoie

Să spunem câteva vorbe și despre întrebuințarea fiecărui fel de îngrășăminte.

Sunt îngrășăminte naturale, cum e gunoii de grajdii, ori plante leguminoase, îngrășăminte verzi cari se seamănă și, după ce răsar și cresc puțin, se întorc sub brazdă ca să putrezească și să îngrășe pământul; și sunt alte îngrășăminte artificiale, minirale sau chimice, acele pregătite de om: suprafosfații, nirații și potasa. Fiecare din acestea se întrebuințează deosebit după felul culturii.

Gunoii prospătește și îngrășă înainte de a semăna porumb și mai ales în locurile tari, cari se ară greu. După porumb punându-se grâu, producția e mult sporită. Ca să fie mai folositor, gunoii prospătește și așează în grâmezi regulate și bine îndesate ca să putrezească bine și apoi se împrăștie pe câmp. Preparat așa pe lângă ea e mai ușor de transportat dar ajută și mai mult câmpului.

Ingrășămintele verzi se pot pune sub brazdă în anul în care începe cultura grâului, de care profită cu prisosință, căci plantele numite leguminoase, ca trifoiul, mazărețca, sparceata, fasoseca, mazărea, trag și din aer substanță, care, intrată în pământ, îl îngrășă.

Ingrășămintele artificiale, fiind ca un fel de praaf, se pot răspândi, când grăul începe să se desvolte, primăvara. Numai atunci ele pot folosi, căci date mai devreme se spală repede de apa ploilor și a zăpezii și ducându-se în adâncul pământului plantele n'o folosesc; iar date prea târziu, n'ajung la timp, la rădăcini.

Tot ceia ce spun eu pe scurt în rândurile de mai sus, sunt povește bune de urmat și cel care vrea să le folosească trebuie să se mai uite în vre-o carte de agricultură ca să vadă în amănunțit câte gunoii trebuie să se dea la ha, ca să fie folositor sau câte îngrășăminte chimice.

— Ce mi vâd ochii, nene Guță? Domnul cea ras de mustați, nu e Clondir? — Care Clondir, fostul Magazinera B. M., care a plecat în America acum patru ani! — Să știi că e! — La rândul lui, cel vizat se oprise o clipă, privind la stăpânii curcanilor și, auzindu-le cuvintele, se asvărli spre ei, cu brațele deschise: — Rădăcule! Nene Guță! — Ion! — Se luara în brațe, își dădura un potop de sărutări; li-se umeziră ochii de lacrimile bucuriei că se revăd; își puseră reciproc o mie de întrebări, apoi Clondir își prezentă fuziilor și toți luară loc la aceeași masă.

— Încă un kilogram și patru pahare! — zise Guță, nespus de fericit.

— Și mai pune vre-o șaisprezece cărnați, Domnule, — adăgă Radu.

Prietenul venit de peste ocean, le povesti toate ispravile lui, pe pământul lui Columb, exagerând lucrurile în așa fel, că cei din jurul lui rămăseseră uimiți.

Întâi le descrie călătoria pe ocean, la ducere, pe o furtună

ingrozitoare, din cauza căreia vaporul s'a scutundat, înecându-se toți pasagerii și echipajul vasului, alară de el și căpitanul secund, cari au plutit trei zile și trei nopți, agățați de catargul cel mare al vaporului, ce fusese frânt de furtună și asvărli pe valuri, — până când au fost salvați de un alt vapor și duși până la New-York.

In mai puțin de trei luni știa să vorbească perfect englezeste; peste un an avea strâns 20.000 de dolari, cu cari, în tovarășia unui englez, s'a dus în Coloni și a început a exploataa trestie de zahăr. Prin câte primejdii n'a trecut; căți lei și tigri nu s'au năpusti la el și, sfâșie, dar pe cari el i-a înjunghiat și le-a luat pieile, pe care le are și acum acasă; cum au jvut să-l mănânce, canibali și câte alte peripeții nu și-a atribuit, pe cari în realitate le auzise dela alții sau le citise prin cărți și ziare.

Prietenii se uitau la el ca la adevaratul Robinson Crusoe; kilogramele de vin și niște minunății pastramă de capră, sfârșind pe talere de lemn, soseau mereu la masa lor, pe când trei-

nurile trecuseră toate: și 323 și tot! — Erau ceasurile patru dimineața, când Guță, împletindu-i-se limba, de mult ce băuse, avu o idee minunată: — Ce ați zice voi, dacă ne-ar face o ciorbă de potroace, cu zeamă de varză? — Dau eu un curcan! — Dau și eu unul! — zise Radu, sughițând, fără să știe dea seamă că ar fi fost destul un singur curcan, pentru ciorbă de potroace.

Circummarul pișcher din fire n'așteptă și i-se zică de două ori și luă cei doi curcani oferii de cheștii, iar peste două ceasuri ciorba fu gata.

Zeama de varză, cu mirose de leuștean, le luă greața eelor șase tovarăși de băutura, i mai trei nițel din bețe, pentru ca în zorii zilei, s'o la dela început.

Acum, leoi și tigri săreau cu diumul pe Ion! și Clondir, să-l sfășie, dar el pe toți li injunghia, scărșnind și, întovărășind povestire cu gesturi, — un cuișt scurt, cu două țiguri, ce ținea în mână, scolpea ca un fulger, descriind o linie de sus în jos, oride-

de alte lucruri pentru sporirea recoltei.

In Elveția, țară stâncoasă și cu puțin pământ de cultură, săteanul duce gunoii cu sacul până în cele mai depărtate locuri ca să poată îngrășă pământul. Oamenii aceia știu ce fac și trebuie să luăm și noi exemple dela ei, iar nu să risipim gunoii prin răpi ori să-i aruncăm fără folos, pe lângă casă, sau la margini de drum.

După experiențele din Frața s'a văzut că pe când un teren fără îngrășământ dădea numai 800 kgr, grâu la ha, un altul îngrășat a dat până la 2600 kgr. de grâu, adică de trei ori mai mult. Noi dacă am câștiga un sac la pogon mai mult și tot am fi mulțumiți!

Să spunem câteva vorbe și despre întrebuințarea fiecărui fel de îngrășăminte.

Sunt îngrășăminte naturale, cum e gunoii de grajdii, ori plante leguminoase, îngrășăminte verzi cari se seamănă și, după ce răsar și cresc puțin, se întorc sub brazdă ca să putrezească și să îngrășe pământul; și sunt alte îngrășăminte artificiale, minirale sau chimice, acele pregătite de om: suprafosfații, nirații și potasa. Fiecare din acestea se întrebuințează deosebit după felul culturii.

Gunoii prospătește și îngrășă înainte de a semăna porumb și mai ales în locurile tari, cari se ară greu. După porumb punându-se grâu, producția e mult sporită. Ca să fie mai folositor, gunoii prospătește și așează în grâmezi regulate și bine îndesate ca să putrezească bine și apoi se împrăștie pe câmp. Preparat așa pe lângă ea e mai ușor de transportat dar ajută și mai mult câmpului.

Ingrășămintele verzi se pot pune sub brazdă în anul în care începe cultura grâului, de care profită cu prisosință, căci plantele numite leguminoase, ca trifoiul, mazărețca, sparceata, fasoseca, mazărea, trag și din aer substanță, care, intrată în pământ, îl îngrășă.

Ingrășămintele artificiale, fiind ca un fel de praaf, se pot răspândi, când grăul începe să se desvolte, primăvara. Numai atunci ele pot folosi, căci date mai devreme se spală repede de apa ploilor și a zăpezii și ducându-se în adâncul pământului plantele n'o folosesc; iar date prea târziu, n'ajung la timp, la rădăcini.

Tot ceia ce spun eu pe scurt în rândurile de mai sus, sunt povește bune de urmat și cel care vrea să le folosească trebuie să se mai uite în vre-o carte de agricultură ca să vadă în amănunțit câte gunoii trebuie să se dea la ha, ca să fie folositor sau câte îngrășăminte chimice.

— Ce mi vâd ochii, nene Guță? Domnul cea ras de mustați, nu e Clondir? — Care Clondir, fostul Magazinera B. M., care a plecat în America acum patru ani! — Să știi că e! — La rândul lui, cel vizat se oprise o clipă, privind la stăpânii curcanilor și, auzindu-le cuvintele, se asvărli spre ei, cu brațele deschise: — Rădăcule! Nene Guță! — Ion! — Se luara în brațe, își dădura un potop de sărutări; li-se umeziră ochii de lacrimile bucuriei că se revăd; își puseră reciproc o mie de întrebări, apoi Clondir își prezentă fuziilor și toți luară loc la aceeași masă.

— Încă un kilogram și patru pahare! — zise Guță, nespus de fericit.

— Și mai pune vre-o șaisprezece cărnați, Domnule, — adăgă Radu.

Prietenul venit de peste ocean, le povesti toate ispravile lui, pe pământul lui Columb, exagerând lucrurile în așa fel, că cei din jurul lui rămăseseră uimiți.

Întâi le descrie călătoria pe ocean, la ducere, pe o furtună

ingrozitoare, din cauza căreia vaporul s'a scutundat, înecându-se toți pasagerii și echipajul vasului, alară de el și căpitanul secund, cari au plutit trei zile și trei nopți, agățați de catargul cel mare al vaporului, ce fusese frânt de furtună și asvărli pe valuri, — până când au fost salvați de un alt vapor și duși până la New-York.

In mai puțin de trei luni știa să vorbească perfect englezeste; peste un an avea strâns 20.000 de dolari, cu cari, în tovarășia unui englez, s'a dus în Coloni și a început a exploataa trestie de zahăr. Prin câte primejdii n'a trecut; căți lei și tigri nu s'au năpusti la el și, sfâșie, dar pe cari el i-a înjunghiat și le-a luat pieile, pe care le are și acum acasă; cum au jvut să-l mănânce, canibali și câte alte peripeții nu și-a atribuit, pe cari în realitate le auzise dela alții sau le citise prin cărți și ziare.

Prietenii se uitau la el ca la adevaratul Robinson Crusoe; kilogramele de vin și niște minunății pastramă de capră, sfârșind pe talere de lemn, soseau mereu la masa lor, pe când trei-

Manifestarea culturală din Oltenița

In ziua de 2 Februarie a. c., Dl. Prefect Ghiță a invitat la Oltenița o seamă de personalități din București, cari se interesează de mișcarea culturală, convocând în același timp organele administrative județene și comunale, preșii și învățătorii.

Reuniunea a avut loc în sala Cazinoului, devenită neîncăpătoare pentru toți cei cari au ținut să nu lipsească dela această manifestare culturală.

Dl. Prefect Ghiță expune auditoriului programul său de lucru pe tărâmul nostru, adaptat nevoilor noastre. Arată neajunsurile lipsei de educație la copiii de săteni și cere celor ce dețin o parte din puterea administrativă, să devină educatori ai poporului.

Când avem în țara noastră o populație străină de vre-o cincisute milioane suflete, cu pretenție de cultură superioară românilor, tre-

buie să luptăm cu toții să facem ca populația noastră românească dela sate să o întrecă în virtuți cetățenești.

Roagă pe toți cei prezenți, — învățători, preoți și funcționari, — ca atunci când vor fi din nou în satele lor, să pomescă cruciada, luptă fără preget contra scăderilor care ar putea să ne pună în rândul țărilor nu îndeajuns de civilizate. Numai așa vor contribui la progresul real al țării.

Dl. Frigator laudă inițiativa primului prefect cultural, Dl. Ghiță, și-i promite tot concursul său. Roagă pe luminătorii satelor să secondeze pe dl. prefect, în opera de interes național începută.

Dl. Stancu Brădișteanu, director general al culturii, arată cum în Capitala țării s'a pornit o acțiune mare, pentru ridicarea poporului prin cultură. Această operă trebuie realizată și la sate. Isbărda va fi sigură, dacă va

exista solidaritate între conducători, dacă fiecare își va face datoria, cu dragoste, în unire și frăție.

Dl. Prefect Ghiță este mai presus de preocupări personale sau de partid. D-sa este omul ce lupă din răspuși pentru ridicarea țării, pentru desvolțarea calităților neamului.

Faceți la fel în satele d-voastră, fiți luminătorii satenilor, împărtașiți-le din învățăturile ce-ăți acumulat și vom ajunge și noi un popor frunțos.

Dl. Inspector școlar Cherchi spune că învățătorul trebuie să fie purtătorul luminii, căci el are numele lui Isus și al apostolilor lui. Dacă el, împreună cu preștii, cu agronomii, cu veterinarul, cu notarul, cu doctorul sau judecătorul, vor lucra unii, vor putea face o țară fericită.

Dl. Florian, în prefața născută povestiri ale unor amintiri din copilărie și din marele război, preamărește virtuțile neamului nostru, scoțând în evidență sentimentul cel mai sublim dragostea de țară, de care a dat îndeajuns și totdeauna dovadă țărănul român.

Dl. Leontin Ilescu arată că scopul acestei reuniuni este chibzuirea tuturor, cum să fie dus războiul cel mare cultural, împotriva neștinții. Ca să realizăm o mișcare sănătoasă de înlăptuire bune, trebuie să știm să ne ridicăm până la înălțimea datoriei și atunci ne vom minuna singuri de puterea noastră.

Dl. Victor Bileciurescu, pentru a ilustra până unde poate duce progresul civilizației pe tărâmul cultural, arată cum muzicea și literatura au ajuns în Danemarca la o așa desvolțare. În cât ele fac preocuparea fiecărei familii de pescari, țărâni danemarci.

Mișcarea culturală începută în Ilfov, trebuie să fie semnalul de deșteptare a celorlalte departamente.

Părintele Partenie, directorul seminarului Central, spune că acțiunea d-lui prefect Ghiță este atât de înălțătoare, încotăți cei ce au venit la această manifestare culturală, au lăsat de oparte toate preocupările străine de această chestiune.

Arată că de bine înzestrat este sufletul românesc și că de mare păcat ar fi dacă însușirile lui bune ar fi scoase la lumină.

Dl. Deputat M. Berceanu, arată că vremea în care trăim nu-i lîmpede și închegarea noastră sufletească nu-i încă făcută. Și-ar trebui să opinem dușmanul, zidul de granit al închegării noastre sufletești. Aceasta s'ar putea realiza prin învățători, cari să fie apostolii ai culturii, dar la înălțimea credinței strămoșești. Căci apostolul Pavel a spus că dragostea, — iubirea de Dumnezeu, iubirea de oameni, — este calitatea supremă, care poate face închegarea sufletească în familie, în politică. Când ea va fi realizată, vom putea trece mai cu ușurință prin vremurile grele ce destinul ne pregătește.

P. S. Tit. Simedrea, Vicarul Patriarhiei spune că la bucuros parte la războiul cultural ce se duce pentru mântuirea poporului nostru. Vine cu curaj, cu voe bună.

Dar pentru că se vorbește eo cultură, este bine să definim ce este ea. Cultura este ceea ce rămas, după ce ai uitat tot ceea ce ai învățat. Din această esență trebuie să înfrunțăm poporul. Trebuie să-i cîmpim, tot așa după cum omul mester face din buturugă, o statuie.

P. S. Sa termină bine cuvântând opera culturală pornită de către dl. prefect Ghiță.

La amiază toți invitații au luat masa împreună. A vorbit dl. prefect Ghiță, mulțumind călduros d-lui primar al orașului Oltenița, — înfăptuitorul multor opere de utilitate publică, pentru primirea frumoasă făcută invitaților.

După amiază a avut loc în sala Cazinoului un concurs de producțiuni școlare la care au luat parte grădina de copii din Oltenița, școlile primare din Oltenița veche, Stupinele, Uimeni și Chirnogi. Dansuri, cântece, declamații, toate au avut un succes neașteptat. A fost admirabilă și deci mult gustate de asistență, claca executată de școlă primară din Chirnogi.

Mulțumim tuturor poet Vasile Militaru a citit câteva din poemurile sale labute. După terminarea producțiilor școlare, dl. prefect Ghiță a mulțumit institutorilor, străși în jurul său, pentru sufletul ce pun în instruirea micilor elevi, răspunzând prin această inimoasă activitate, celor cari spun că dl. Ministru al Culturii Naționale dr. C. Angelescu, a dat țării numai ziduri de școală. D-smintirea vine din partea corpului de învățători, cari dovedesc că ei, și elevii lor depun multă însuflețire pe altarul culturii neamului.

Dimitrie Vasilescu
Insp. Central în Instr. Muncii

Prețul abonamentelor: lei 200 pentru învățători, preoți, studenți și săteni; lei 300 pentru autoritățile satești; lei 400 pentru instituții particulare și de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestor foi.

Un sprijinitor al Cooperatiei

In lumea marilor gânditori ai omenirii sunt două păreri asupra rolului pe care îl are omul în determinarea marilor evenimente din istoria popoarelor. Sunt unii care cred în atotputernicia omului, sunt alții care cred că omenirea are mersul ei și oamenii, nu sunt decât instrumentul prin care istoria se traduce în fapt.

Dacă primiv scurta dezvoltare a țării noastre este neindeios că vom fi de părerea celor din urmă căci vom vedea oameni de mare valoare rămași în urmă din cauza că n'au știut care este mersul firesc al lucrurilor și în loc să ajute desfășurarea evenimentelor, au căutat să se pună în contra lor și au fost învinși. Nu a fost luptă între oameni ci lupta oamenilor de a ține în loc vremea și asta nu se poate.

Așa privind lucrurile figura marelui om de școală, care a fost Spiru C. Haret ne apare și mai măreață și în acel cadru pusă activitatea lui, fără îndoială că trebuie să ne prosternăm în fața memoriei sale, căci mare și neînchipuit de rodnică a fost activitatea sa.

Ideia înființării băncilor populare în țara noastră pătrunsese timid și nimeni nu le dădea importanță cuvenită, când în alte părți ele se răspândiseră pe o scară întinsă. Nici un rând nu se scrisese despre această mișcare și nu intrase sub nici o formă în preocuparea conducătorilor țării. In această atmosferă avem până la 1898 în toată țara (vechiul regat) abea 9 bănci populare. Se produce însă la 1900 marea criză din țara noastră. Timpurile grele pentru o țară sunt ca boala pentru un om, când vine una le scormonește pe toate. Astfel s'a întâmplat și la noi căci chestiunea spolițării sătenilor de către cămătarii se pune cu mai multă tărie în timpul crizei și atunci apare ca un doctor binefacător Spiru C. Haret care în revista «Convorbiri Didactice» No. 7-8 din anul 1900 dezvoltă programul său de ridicare a

țărânilor, făcând apel la învățători și preoți.

Programul cuprinzând în mod dezvoltat chestiunea înființării de bănci populare a fost apoi răspândit în broșură și următa de circulații către învățători și revizori, de complectări menite cu toate a stränge la un loc pentru lupta ce începeuse, un număr cât mai mare.

Spiru Haret având apoi și calitatea oficială necesară și mai ales utilizând influența ce o câștigase, a reușit să facă din învățătorii pionerii mișcării de ridicare a sătenilor prin băncile populare.

Care este deci meritul său? Este cum spuneam mai sus acela că a înțeles calea în cotro mergea nevoia satelor și a pus în slujba ei întreaga inteligență și toată autoritatea de care dispunea. El nu a voit nici un moment să învie un mort, sau să dea avant de viață unui copil neocomplet născut, el a descoperit în mișcarea ce se înfipura un copil sănătos pe care l'a încălzit la sânul său, l'a hrănit și i-a dat adăpost, căci a întezărit în el un viitor frumos.

Aici stă secretul dezvoltării pe care a luat-o pe urmă mișcarea cooperativă, reprezentată la început numai prin băncile populare. S'a născut din nevoia celor mulți nu din crederul unuia singur. A avut norocul să între pe mâini de oameni cu tragere de inimă și astfel a crescut și s'a dezvoltat în vederea scopului pentru care era menită.

Deci Spiru Harel a fost și rămâne mare pentru cooperatiunea română, prin faptul că a înțeles să sprijine și să dea puteri de viață mișcării, atunci când dacă nu era privity cu vrășmășie, era desigur nebăgată în seamă.

Mare este așa dar fapta lui și exemplul trebuie să ne rămână căci nu vremea este supusă omului, ci bietul om vremilor, iar cei ce ne fac să mergem în pas cu vremea sunt pentru noi binecătorigi.

Mircea Pienescu.

cepură a se plimba, la braț, discutând politica.

Două hamali duceau pe un cărucior, un maldăr de lăzi, cufere și baloturi grele, ce urmau să fie încărcate în trenul așteptat.

Când ajunseră în dreptul curcanilor, nu știu cum se făcu că un balot din cele mai grele căzu peste curcani și i' omoră pe loc.

Lucru trecu neobservat de nișmenii Hamalii ridicară balotul și își vâzură de treabă.

In scurtă vreme veni și trenul. Guță și cu Radu se repeziră la curcani, îi luare și se suira într'un vagon de clasa III-a, căci în a II-a nu aveau voe cu pășari.

Turliți de băutură cum erau, ei nici habar n'aveanu că bieții curcani își dăduseră de mult duhul.

Ajunși la București, luară o trăsură; «Strada Pand'le Dinu, trei ste op'șinci!» — «Strășinii cu curcani, Răd'cule!» — «Pe cînte, n'ne Guță... O să ne p'pe nevestele când i-or vedea!» — Birjarul cotii de pe Calea Grișiiți la dreapta, apoi la stânga,

Dr. Apostol

Dr. Apostol

Dr. Apostol

SCRISORI DIN TOATA TARA INFORMATIUNI

Inaugurarea „Ateneului Popular Dichiu“

Acum cativa ani de zile, s'au pus temeliele unei societati de cultura si propasire intelectuala...

Din Capitala

Inaugurarea acestui lăcaș are loc în ziua de 19 Februarie a. c., la ora 12 și un sfert, în prezența M. S. Regina Maria cu urmatorul program:

Știri culturale din județul Argeș

În ziua 12 Februarie a. c., a avut loc în satul Stolnici o a doua manifestație culturală. De data aceasta, marea sărbătoare a dat o numeroasă mulțime venită de prin satele vecine...

Din Timiș-Torontal

Pătura intelectuală a orașului Timișoara, ca și a celorlalte orașe din Banat, este formată în mare majoritate din copiii și nepoții țărânului...

Corul astfel îngrăbit a dat concerte în Banatul românesc și cel iugoslav. Mulțumită râvniei depuse avem astăzi în mai toate bisericile bănețene coruri formate de școlari și conduse de învățători...

Am asistat la multe, la foarte multe săzătorii în șase ani, căci șase ani au trecut de când au început aceste săzătorii. Primele în Timișoara au fost organizate de un delegat al Centralei «Caselor Naționale»...

Și această operă se datorește luminii și însuflețitului român, Dr. Emanuel Ungureanu, sufletul mai tuturor mișcărilor și acțiunilor pentru ridicarea culturală, morală și economică a țărânului român...

Societatea «Solidaritatea» unește în acest colț de țară organele administrative cu cele culturale și profesionale, cu biserica și armata, și își dau tributul pentru menținerea, înaintarea și desăvârșirea celor ce s'au construit...

Dintre muncitorii pe țărâmul învățământului din Banat, au fost înalțați în grade superioare, doi oameni de nădejde: Romulus Frateș, fost revizor al jud. Timiș-Torontal, ca inspector școlar în Banat...

Peste 80 de învățători au sărbătorit pe cei doi merițiși dascăli, printr-o masă camaraderescă.

G. R. Ionescu Radu Grenadirul

Din Tighina

Cu durere trebuie să spunem că în orașul nostru nu avem până în prezent nici o bibliotecă românească, ci numai una evreiască și rusăscă. Dacă ai nevoie de o carte, trebuie să o cumperi de la librărie sau de la depozitul de ziare...

Instituții culturale, cu titlatura bogată, dar cu o activitate nu la fel, am avea: «Asociațiunea Astra», filiala Tighina, Societatea Culturală «Imparatul Traian»...

Se anunță din Banat că acolo, din cauza timpului prielnic, au început arăturile pentru însămânțările de primăvară.

Vasile N. Burlea Contabil Cooperatist

Cine își iubește neamul, caută ca pe lângă școală și biserică, să-l ridice și printr-o presă cinstită și națională. O presă sănătoasă înseamnă un viitor strălucit pentru națiune...

DIN TARA

S'au vorbit în timpul din urmă despre transportarea osemintelor lui Al. I. Cuza dela Ruginoasa la Iași. Cerându-se testamentul fostului Domnitor, s'au aflat că ultima sa dorință a fost ca să fie lăsat la Ruginoasa...

După statistica întocmită de către Direcțiunea generală a pescărilor Statului am avut în anul 1926 o producție de 17000.000 kgr. de pește, față de 24.000.000 kgr. în anul 1927...

Ministrul de Finanțe a hotărât ca debitantilor de băuturi spirtoase (cârciumari) cari au vândut rachiiu nereglementare sau au contravenit la legea speculei și a reparașului duminical, să li se ia dreptul de a mai ține cârciumă până la 1 Ianuarie 1929...

— În toată țară, dar mai ales în Ardeal este o mare criză pe toată piața. Astfel la Arad numărul falimentelor s'a mărit cu aproape sută la sută față de anii trecuți.

E o stare îngrijorătoare, ce pune pe gânduri pe comercianți și industriași.

— Prin noul proiect de exploatare a bălților și pescăriilor statului, se prevede înființarea a trei școli pentru acei ce urmează să ocupe posturi în serviciul pescăriilor statului, de oarece s'a văzut că până în prezent agenții serviciului pescărilor n'aveau cunoștințele necesare.

Ministrul Sănătății Publice a întocmit un plan de lege prin care să se poată opri lăptărea boailor lumești.

Orice bolnav de aceste boale va fi obligat să se arate medicilor, căci alfel vor fi aspru pedepsiți. Bolnavii vor fi căutați fie acasă, fie la spitale, iar cine va umple pe altul de boale lumești va fi pedepsit cu închisoare dela o lună până la un an.

Incepând dela 15 Februarie pentru vitele exportate peste hotare se vor plăti următoarele taxe:

Pentru vite cornute (boi, vaci, bivoli, tauri și viței) câte 800 lei de cap; pentru porci câte 120 lei de cap.

Din buletinelul statistic al activității societății de salvare din Cluj spicuim. Societatea aceasta de o utilitate publică indiscutabilă, a fost înființată în 1892. Până în anul acesta a intervenit în 304.982 cazuri dintre cari:

Accidente 60081 Serv. ambulant 22629 Desinfecție 295.

La 21 Mai 1928 va avea loc la noi în țară al V-lea Congres internațional de talosoterapie.

Vor lua parte 28 de țări. Din America 10.

— Se anunță din Banat că acolo, din cauza timpului prielnic, au început arăturile pentru însămânțările de primăvară.

— Ministrul Instrucțiunii a luat hotărârea să dea la iveală un abecedar pentru aduși (oamenii în vârstă). Acest abecedar va fi împărțit la toate școlile de aduși și la corpurile de trupă ale armatei, în mod obșoiut gratuit.

— E vorba ca fostul locotenent din aviația română, G. Fernic, să pornească la un drum cu aeroplanul dela New-York (America) până la București. Aviatorul se ocupă în prezent cu construirea unui aparat special, cu ajutorul căruia să se poată în lătura accidentele.

Dacă această călătorie va reuși, se va face o mare cinste țării noastre.

— În cursul anului acesta se va ține la Cluj un mare târg de mostre, la care vor expune fabricatele lor toți industriași și comercianții din țară. Târgul va fi organizat de către Camera de Industrie și Comerț din Cluj.

DIN STRAINATATE

— Știri sosite din Rusia, desvăluiesc o stare de lucruri care a pus pe gânduri populația de acolo. Din mai multe localități ale Rusiei de Miază Zi, populația a început să ia drumul pribegiei, trecând mai cu seamă în Polonia.

Forțele militare ale opoziției regimului actual sunt destul de numeroase și se spune că au loc ciocniri sângeroase între muncitorii și armata sovietică.

În săptămâna trecută au fost judecați și condamnați la moarte peste două sute de oameni, cari s'au dovedit că au lucrat contra guvernului.

— În China și Japonia sunt întrebuințate cele mai moderne mijloace de publicitate pentru răspândirea creștinismului.

Astfel un american care a tipărit Biblia pe un preț foarte mic pentru aceste țări, a lipit următorul afiș prin toate localurile publice, până și în trăsurile instituțiilor de stat: diavolul, dușmanul sufletelor, tremură când vede biblia oferită așa de eștin.

— Guvernul din Brazilia (America de Sud) a hotărât să ridice în semn de înaltă cinstire și veșnică adorație, o statuie Mântuitorului pe muntele Corcovado. Muntele are o înălțime de 750 metri, iar statuia va fi așa de impunătoare, în cât numai capul va avea o înălțime de 6 m.

— Un doctor din Franța a aliat un leac contra beției. Se ia dela un bețiv o cantitate mică de sânge și cu un ac se vază sub pielea altui bețiv. De a doua zi, acesta simte o greață față de ori-ce băutură și nu mai bea. Puterea acestui leac însă nu ține mai mult de zece zile și trebuie reînțit.

Se crede însă, că nu peste mult se va ajunge să tîmăduiască beția pe deplin.

— Președintele republicii cehoslovace, dl. T. G. Masaryk, și-a scris amintirile din războiul cel mare. Această carte a apărut până acum în 15 mii de exemplare, și în traduceri în limbile engleză, germană, franceză, ungară și rusă.

— Tribunalul din Budapesta a condamnat pe scriitorul Hatvani Lajos la 7 ani muncă silnică, 500 mii pengő despăgubire și 15 mii pengő pedeapsă în bani, pentru că acest scriitor ungur a fost potrivnic guvernului ungar și l-a defăimat în străinătate. Interesant e, că Hatvani a venit de bună voie, acasa la Budapesta și s'a predat, el însuși judecătorilor, în nădejdea că va fi ertat, cu atât mai mult că nu se simțea vinovat cu nici un păcat împotriva patriei sale.

— Mai zilele trecute s'a găsit gaz metan în apropierea orașului Karczag din Ungaria. Guvernul maghiar face mari cheltuieli pentru stradelirea de noi fântâni. Gazul metan va fi folosit la electrificarea tuturor liniilor de căi ferate. Aceasta mai mult din cauza, că Ungaria azi nu are aproape de loc păduri și foarte puțin cărbuni.

— În imperiul chinezesc din Asia sunt mari înrămânțări. Țara este împărțită în mai multe părți, care se luptă între ele. Se întâmplă multe crime și la începutul lunii acesteia trupele din Manciuria au luat la goale din trupele roșii din Korea. După o luptă îndârjită cei din urmă au cuprins orașul Tungkna, de sub stăpânirea roșilor.

— Premiul «Cameron» al Universității din Edinburg (Anglia) s'a acordat savantului român prof. Dr. C. Levaditi, care în prezent e la Institutul Pasteur din Paris. Premiul acesta a fost decernat în 1889 nemuritorului Pasteur.

NOTE

Publicațiunile Capitalei

În București, capitala și centru de cultură, au apărut în 1926, 400 de publicațiuni, din care 280 reviste, 120 gazete (folio), iar după modul de apariție, 73 trimestriale și bi-lunare, 180 lunare, 78 săptămânale, 13 zilnice și 58 ne-regulate.

Din totalul publicațiilor au apărut 354 în limba românească, 18 în limba franceză, 12 în limba germană, 2 în limba italiană, 6 în limba ungară, 1 în limba rusă, 4 în limba evreiască, 2 în limba bulgară și 1 în limba armeană.

Aceasta este în general situația publicațiilor pe 1926. Comparând-o cu situația dinaintea război se constată că dacă s'ar dubla numărul publicațiilor, tot n'ar fi de ajuns, având în vedere numărul locuitorilor capitalei cât și felul publicațiilor. Se simte mare lipsă de publicațiuni culturale, întrucât cele existente nu sunt deajuns nici pentru intelectualii Capitalei.

În cea ce privește condițiile de apariție, sunt foarte grele, din cauza lipsei de fonduri.

Este bine să se încurajeze apariția publicațiilor culturale atât de stat cât și de public, abonându-se cât mai mulți, întrucât de aceasta depinde viața lungă sau scurtă a publicației apărute. În-deplinind aceste condițiuni principale, publicațiunea trăiește o viață mai îndelungată. Multe publicațiuni merita toată atențiunea. Deci să sprijinim cu toții publicațiunile culturale și facem apel la cei dornici de cultură să aboneze pe cât mai mulți întrucât existența publicației depinde de numărul abonaților și sprijinitorilor ei.

P. Gașculescu

Din Dolj Cercul Cultural Brabova

În componerea cercului nostru a intervenit o modificare, care a făcut ca cercul să fie format din următoarele comune: Brabova, Urduța, Veleni, Satu-Nou, Veleni, Seaca de Pădure, Răchita de Seaca, Gogoșița, Botoșești-Paia, Pietroaia, Pleșoii și Frasinu-Pleșoii.

Prima ședință a cercului astfel constituit s'a ținut în Com. Brabova, în ziua de 29 Ianuarie 1928: dela 8—10 jum. a. m. toți membrii cercului au luat parte la slujba religioasă, oficiată în sobor de către P. C. Pr. girant Ierom I. Mititelu și P. C. Pr. Ic. Ion Sandulian care este și membru al cercului.

Răspunsurile liturgice au fost date în cor de către d-nii Inv. Iacob, Const. Popescu și Mr. Vasilcoiu.

Predica zilei a fost rostită de către P. C. Pr. Ic. I. Sandulian cu citate din biblie cari au făcut să picure în sufletul drept credincioșilor nectarul adevărat al înțelesului evanghelic.

După terminarea sf. slujbe membrii cercului au trecut în sala școlii unde s'a ținut întâiu ședința publică, care s'a deschis prin întonarea «Imnului Regal» de către corul școlii. La cuvântul întâiului dl. Ilie Martin, care în cuvinte alese a vorbit despre «Regele Ferdinand I» arătând calitățile acestui Mare Rege și accentuând mai ales asupra sentimentelor sale de adevărat român. În legătură cu cele spuse de dl. Martin a vorbit și P. C. Pr. Sandulian, arătând că Regele Ferdinand a ținut și la legea strămoșească. Nae Vasilescu-Veleni a vorbit despre: Domnia lui „Al. Cuza”, arătând că atunci s'au pus bazele adevărate și solide ale proșării, care ne-au dus la România-Mare.

Dl. Inv. M. Popescu-Veleni, a luat cuvântul vorbind despre: „Graiul strămoșesc”, arătând greutățile cu care s'a păstrat el.

La urmă a luat cuvântul dl. subrevizor școlar N. Manafu, care între altele a arătat asprimea legii întru aplicarea obligativității inv. primar și îndeamnă pe săteni să-și dea copiii la școală.

Sătenii au plecat mulțumiți, cu cunoștințe noi și îndrumări folositoare pentru ei. După masă s'a ținut ședința intimă, unde s'a procedat întâiu la stabilirea itinerarului noului cerc și-apoi la alegerea subiectelor.

Dl. Subrevizor școlar a dat relațiuni celor prezenți, asupra dispozițiilor luate de Onor. Minister pentru bunul mers al învățământului primar.

Ist. Veleni

Prețul abonamentelor: lei 200 pentru învățători, preoți, studenți și săteni; lei 300 pentru autoritățile sătești; lei 400 pentru instituții particulare și de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestei foi.

Din ținutul Botoșanilor Fapte frumoase

Sătenii din comuna Slobozia Hlipceni, jud. Botoșani, îndemnați de comitetul școlar din acea localitate, au dăruit școlii una casă cu 4 odăi, cu un teren înconjurător de 17 arii, precum și suma de lei 23270 pentru reparația clădirei. Actul de danie a fost semnat în ziua de 2 Februarie 1928. Prin aceasta s'a înfăptuit un act frumos și folositor, mai ales că acel local a servit până astăzi de cârciumă a satului, local pentru otrăvirea locuitorilor; de astăzi înainte el va servi ca local de școală, de răspândire a luminii în popor. Fapte de acestea se petrec și prin alte părți și s'au petrecut și la noi, unde sătenii s'au convins că le-ar fi mai de folos o școală decât o crâșmă. Comitetul școlar căruia i s'a făcut donația, aduce pe această cale, recunoștință și mulțumiri locuitorilor din sat.

Mihail Graur. Secretar al comitetului școlar Slobozia — Hlipceni — Botoșani

Din ținutul Iemaiului 24 Ianuarie într'un sat din Basarabia

În dimineața aceia, clopotul a sunat pentru Te-Deum, tot atât de jalnic, ca'n clipa când a vestit Românilor, că Dumnezeu a sunat ceasul desrobirii fraților de același sânge și întregirea neamului românesc. Școlarii așezați în rând, cu stegulețe tricolor în mână, aduceau aminte trupelor de ostași, care cu prețul vieții lor, au câștigat victoria supremă pe câmpul de onoare. Drapelele se vedeau gânditoare, la școală, primărie, post de jandarmi și la pravălii, făcând toate o impresie profundă. La biserică lume multă. S'a oficiat Te-Deumul, de preotul F. Corcița care la urmă cu glas înalt și cuceritor, a povestit sătenilor evenimentele în legătură cu Unirea. Când a ieșit lumea din biserică, afară ninge cu fulgi mari, ca în urmă cu câțiva ani când ploua cu gloanțe, în locurile unde s'au dat îngrozitoare lupte.

După masă a început serbarea Unirii la școală. S'a deschis cu «Trăiască Regele», condus de D-șoara inv. Clava Comandant. Pe urmă a urmat conferința: „Insemnătatea zilei de 24 Ianuarie” a D-lui Petre Gîngorescu, directorul școlii din com. Dumitrești—Ismail. Evocând timpurile de când a început să se manifeste ideea Unirii la noi, desfășoară toate evenimentele istorice dela 1848 până în timpurile noastre. Vorbește mai mult despre anul 1859 și despre războiul întregirii accentuând puternic asupra Unirii Basarabiei. Termină cu vorbele emoționante, care au entuziasmat toată sala: „Dumnezeu să-l ierte pe vitezul Rege Ferdinand, Trăiască M. S. Regele Mihai și Trăiască R—Mare”.

O foaie se scoate cu multe greutate. Cîtuiele sunt așa de mari în timpul pe față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, să ne trimeată plata abonamentelor rămase în urmă, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe faclia culturii în rândurile largi ale neamului.